

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

---

Nr 108 din 11 aprilie 2025

**Președintele Republicii Moldova,
Dna SANDU Maia,**

**Prim Ministrul Republicii Moldova,
Dlui RECEAN Dorin,**

**Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Dlui BOLEA Vladimir**

Copie:

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Membrilor Comisiei Paritare și Biroului Executiv al CALM

Tuturor APL

ADRESARE

**privind Programul guvernamental de finanțare a drumurilor "Europa Mai Aproape",
provocările și propunerile de îmbunătățire a programului**

*Stimată Dna Președinte,
Stimate Dle Prim-ministru,
Stimate Dle Ministru*

Programele de dezvoltare locală Satul European 1 și 2 au avut un efect benefic pentru dezvoltarea comunităților locale și creșterii încrederii în autoritățile centrale, prin promovare repartizării obiective și corecte a fondurilor investiționale publice și eliminarea a practicilor de politizare și discriminare din trecut în acest domeniu. Este un rezultat al nostru comun, realizat în baza unei înțelegeri și consens între autorități și CALM, având drept rezultat impactul benefic al proiectelor de dezvoltare pentru majoritate comunităților locale.

În acest context, CALM, alături de toate APL din Republica Moldova, a primit cu încredere, satisfacție, apreciere și totală susținere lansarea de către Guvern a noului Program de construcție și reparație a drumurilor "Europa mai aproape". Un program mult așteptat de către toate APL-urile, care urmează să aducă investiții și schimbări majore în infrastructura rutieră din cadrul localităților noastre.

Totodată, pentru a asigura realizarea corespunzătoare a Programului, atingerea obiectivelor sale, impactul cât mai larg și benefic al acestui program asupra colectivităților locale din țara noastră, atragem atenția asupra faptului că există unele lacune și/sau aspecte/elemente de ordin practic care urmează a fi îmbunătățite.

În acest sens, CALM în urma consultărilor cu reprezentanții APL și drept rezultat al ședinței cu membrii Biroului și Consiliului de Administrare al CALM, vine cu următoarele recomandări și propuneri:

- 1. Acceptarea modificărilor propuse în ghidul de finanțare de către colegii de la MIDR (comunicate de dl. Lungu în cadrul discuțiilor și consultărilor publice):**
  - **Punctul 2.2.5:** Cerința obligatorie de amenajare a trotuarelor în cadrul construcției/modernizării drumurilor devine opțională, la discreția APL.

- **Punctul 3.3.6:** Decizia consiliului privind aprobarea rezultatelor consultărilor va fi prezentată la semnarea contractului de finanțare.
- **Necesitatea:** Punctele referitoare la trotuare și aprobarea rezultatelor consultărilor reprezintă obstacole semnificative pentru autoritățile publice locale. Cerințele în forma actuală sunt rigide și nu iau în considerare contextul specific fiecărei localități. De exemplu, în mediul rural, trotuarele nu sunt întotdeauna o prioritate imediată.
- **Importanța:** Introducerea flexibilității în aceste aspecte va crește gradul de accesibilitate al programului pentru mai multe localități, permițându-le să se concentreze pe nevoile reale ale comunităților.
- **Riscuri:** Menținerea condițiilor actuale ar putea duce la depunerea unui număr mic de aplicații sau la aplicarea formală fără impact real asupra infrastructurii.

2. Solcăm extinderea termenului limită pentru depunerea aplicațiilor

Este necesară extinderea termenului de prezentare a aplicațiilor până cel puțin la **1 iunie** (cu o prelungire de 2 săptămâni), având în vedere că, în conformitate cu legislația în vigoare, procesul de obținere a documentației necesare durează semnificativ. Exemple:

- Raportul geo-tehnic (geodezia) – 15 zile;
  - Proiectul tehnic (desene tehnice etc.) – 30 de zile;
  - Verificarea tehnică – 15 zile;
  - Consultările publice – cel puțin 20 de zile.
  - **Necesitatea:** Procedurile birocratice, cum ar fi elaborarea documentațiilor tehnice sau derularea consultărilor publice, sunt complexe și consumatoare de timp. Fără această prelungire, multe APL vor fi excluse din proces, iar întregul program riscă să genereze critici și suspiciuni privind corectitudinea și egalitatea accesului tuturor APL la această oportunitate de finanțare.
  - **Importanța:** Prelungirea termenului va asigura participarea unui număr mai mare de localități, crescând echitatea în alocarea finanțării și nivelul general al competitivității proiectelor.
  - **Riscuri:** Termenul actual insuficient pune presiune pe autoritățile locale, ceea ce poate duce la erori în aplicații sau la excluderea abuzivă a unor localități din lipsa timpului minimal necesar pentru a fi perfecționate documentele cerute și respectate toate condițiile stabilite în ghid.
- ## 3. Se solicită eliminarea discriminării localităților cu o populație sub 1500 de locuitori. Propunem:
- Menținerea accesului pentru aceste localități la finanțarea proiectelor de până la **2 milioane lei**, fără necesitatea unei contribuții;
  - Acordarea dreptului de a depune proiecte mai mari de **2 milioane lei**, cu o cofinanțare de 10% (pentru cei care vor avea această capacitate).

- **Necesitatea:** Excluderea localităților cu o populație sub 1500 de locuitori ar genera o stare evidentă de inechitate și nedreptate în rândul majorității APLurilor (peste 50%), disparitate evidentă între localități și acces la fonduri, contrar declarațiilor oficiale și obiectivului general al programului de a sprijini dezvoltarea rurală și dezvoltarea echitabilă a tuturor comunităților locale.
- **Importanța:** Este esențial să oferim șanse egale, indiferent de dimensiunea comunității. Localitățile mici contribuie la coeziunea națională și trebuie să aibă acces la resurse pentru modernizare și creșterea calității vieții.
- **Riscuri:** Neacordarea acestui acces poate genera nemulțumiri la nivel local și poate agrava decalajele între zonele rurale și urbane, precum și ar putea fi folosit în diverse scopuri politice, inclusiv pentru a tensiona situația social-politică.

4. **Solicităm creșterea de cel puțin 3 ori a fondului de finanțare pentru acest program (până la 1 miliard 500 milioane lei).**

Este evident, că suma anunțată de 500 milioane este insuficientă pentru a acoperi majoritatea aplicațiilor. Luând în considerație experiența anterioară din cadrul programelor Satul European 1 și 2, este crucială identificarea resurselor suplimentare pentru a majora fondurile disponibile, având în vedere interesul enorm din partea APL, care, cu siguranță, va atrage un număr mare de aplicații. Se preconizează că numărul acestora nu va fi mai mic decât cel din cadrul programului „Satul European 2” (circa 800 de aplicații). În această situație, este imperativ ca Guvernul să răspundă adecvat pentru a evita lipsirea de finanțare a sute de primării. În afară de faptul că procesul de selectare și apreciere a unui număr foarte mare de aplicații va genera mari probleme, respingerea a sutelor de APL-uri aplicante, va genera și un simț accentuat de dezamăgire în rândul APL și populație.

- **Necesitatea:** Interesul masiv din partea autorităților locale necesită o suplimentare semnificativă a bugetului, pentru a permite finanțarea unui număr adecvat de proiecte și pentru a răspunde cerințelor cetățenilor.
- **Importanța:** Creșterea fondurilor va contribui la implementarea unui număr mai mare de proiecte, sprijinind dezvoltarea regională și întărind încrederea în instituțiile guvernamentale.
- **Riscuri:** Fără suplimentarea resurselor, un număr considerabil de proiecte valoroase riscă să fie respinse, iar un număr estimativ de circa 600 de primării, vor rămâne fără finanțare în unul din cele mai sensibile domenii și într-o perioadă deosebit de sensibilă din punct de vedere social-politic. Ceea ce cu siguranță va genera frustrare și nemulțumiri din partea primăriilor și a cetățenilor, precum și va fi exploatată pe larg de diverse forțe și grupări.

Vă mulțumim pentru înțelegere și sperăm foarte mult să fie acceptate aceste propuneri cu impact benefic și în interesul tuturor.

Cu respect și urări de bine,

Tatiana BADAN,
Președintele CALM,

Viorel FURDUI,
Director executiv al CALM

